AVFALL SVERIGE

FAKTA om lampor

Vad innehåller lampor och lysrör?
De traditionella glödlamporna kan innehålla bly. Den energisnåla lågenergilampan fungerar som ett lysrör. Liksom lysrören innehåller de därför kvicksilver. Halogenlampor och lysdioder, även i form av så kallade LED-lampor, innehåller inte bly eller kvicksilver men många andra ämnen och ska därför återvinnas. Det är inte alltid lätt att skilja de olika typerna av lampor åt. Därför ska alla lämnas till kommunens insamling av el-avfall.

Kvicksilver en mycket giftig tungmetall som påverkar människors hälsa, djur och miljön. Det anrikas i djur- eller människokropparna. Det betyder att tungmetallen stannar kvar istället för att utsöndras i form av urin, avföring eller svett. Kvicksilver kan ge skador på i första hand centrala nervsystemet och njurarna, men även orsaka hjärnskador. Metallen anrikas i muskulatur och nervsystem hos djur och människor. Trots att man i Sverige sedan länge har försökt att begränsa spridningen av kvicksilver i miljön finns det fortfarande sjöar där kvicksilverhalten i fisk är dubbelt så hög som det fastlagda gränsvärdet. Alltså den halt som myndigheterna har bedömt som acceptabel.

Bly stannar också kvar länge och anrikas om det hamnar i naturen. Blyföreningar kan skada nervsystemet, skelettet och immunförsvaret, ge fosterskador, njurskador och blodbrist.

Var lämnar jag min förbrukade lampa?
Alla typer av förbrukade lampor ska lämnas till kommunens insamling för farligt avfall eller el-avfall. Ofta är det vid kommunernas återvinningscentraler. Där finns anvisningar om hur man ska sortera alla typer av lampor.

Vad händer om lamporna inte samlas in?
De giftiga tungmetallerna bly och kvicksilver sprids till miljön. Ett gram kvicksilver kan förgifta ett ton fisk.

Vad händer sen?
Lysrör, lågenergilampor och övriga lampor behandlas var för sig. Vid återvinning av lysrör används optisk utrustning för att avgöra vilken typ av lyspulver som finns i lysrören. Aluminiumändarna kapas av och sedan blåses lyspulvret ut. Glaset och aluminiumet återvinns. Kvicksilvret skiljs ur och på sikt kommer det att återvinnas. Lågenergilampor, vanliga glödlampor och andra lampor krossas och separeras så att lysrörspulver, aluminium, stål och glas kan återvinnas.